

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndt/24/2018
Identifikačné číslo spisu: 2115011924
Dátum vydania rozhodnutia: 7. augusta 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2115011924.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Patrika Príbelského PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obžalovanému G. L., trestne stíhanému pre zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom dňa 7. augusta 2018 v Bratislave, o návrhu obžalovaného G. L. na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por., takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. trestná vec obžalovaného G. L., vedená na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 5T/111/2015 sa Okresnému súde Trnava a Krajskému súde v Trnave n e o d n í m a .

O d ô v o d n e n i e

Na Okresnom súde v Trnave (ďalej tiež „okresný súd“) je pod sp. zn. 5T/111/2015 vedené trestné konanie proti obžalovanému G. L. pre zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. a iné, a to na základe obžaloby podanej prokurátorom dňa 19. októbra 2015. Obžalovaný G. L. je v súčasnosti v danej veci vo väzbe. Obžalovaný G. L. podal dňa 26. júna 2018 návrh na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por., ako aj námietku zaujatosti na všetkých sudcov Okresného súdu Trnava a Krajského súdu v Trnave. Svoje podanie odôvodnil tým, že žiada, aby vec bola odňatá Okresnému súde Trnava a prikázaná Okresnému súde Nitra z dôvodu hospodárnosti konania, nakoľko si chce zvoliť obhajcu v Nitre. Námietku zaujatosti odôvodnil tým, že už 3 roky je držaný vo väzbe a zároveň niektorí sudcovia, ktorí rozhodovali o jeho väzbe na Okresnom súde Trnava, teraz rozhodujú o jeho väzbe ako sudcovia Krajského súdu v Trnave. Z uvedeného dôvodu žiada, aby jeho trestná vec bola pridelená Okresnému súde Nitra a Krajskému súde v Nitre, kde mu bude poskytnutý spravodlivý súdny proces. Okresný súd Trnava na hlavnom pojednávaní dňa 1. júla 2018 rozhodol, že o námietke zaujatosti nebude konať, nakoľko obžalovaný namieta len procesný postup a následne predložil predmetný spis Najvyššiemu súde Slovenskej republiky na rozhodnutie v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por., o odňatí veci tomuto súde a jej prikázaní inému súde. Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné pripomenúť, že námietku zaujatosti voči všetkým sudcom dotknutého súdu je potrebné považovať za návrh na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého z dôležitých dôvodov, medzi ktoré sa zaraďuje aj vylúčenie všetkých sudcov daného súdu z rozhodovania, môže byť vec príslušnému súde odňatá a prikázaná inému súde toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený. Keďže obžalovaný žiada o odňatie veci Okresnému súde Trnava a Krajskému súde v

Trnave a jej prikázanie Okresnému súdu Nitra a Krajskému súdu v Nitre, vo vzťahu k týmto súdom je takým súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd). Najvyšší súd preskúmal podaný návrh, ako aj príslušný spisový materiál a dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na odňatie predmetnej veci z jurisdikcie Okresnému súdu Trnava, či Krajskému súdu v Trnave a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa. Podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon“. Účelom práva priznaného podľa citovaného ústavného článku, je zabezpečiť občanovi, aby o jeho veci konal sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc vo veci konať a aby konal a rozhodoval sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný. Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1 poskytuje každému, a teda aj obvinenému „právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi“. Na rozhodnutie o odňatí veci vecne a miestne príslušnému súdu a jej prikázanie na ďalšie konanie inému súdu toho istého druhu a stupňa podľa § 23 Tr. por. musia vždy existovať dôležité dôvody, ktoré svojim významom a závažnosťou odôvodňujú výnimku z ústavnej maximy - „práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi“. Medzi také okolnosti patrí aj požiadavka zabezpečenia objektívnosti súdneho konania a spravodlivého rozhodnutia v prípadoch vylúčenia všetkých sudcov príslušného súdu (dôvody vylúčenia sudcu z vykonávania úkonov trestného konania sú uvedené v ustanoveniach § 31 ods. 1 až 3 Tr. por.), prelamujúca ústavný princíp neodňateľnosti veci zákonnému sudcovi. Najvyšší súd zdôrazňuje, že aj keď zákon nespája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci iba so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale dôvodom takého rozhodnutia je čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z už spomínaného ústavného princípu, a preto takáto situácia môže nastať len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo, resp. ktoré vzbudzuje dôvodné pochybnosti, že jeho rozhodnutie tieto požiadavky spĺňať nebude. Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že pomer k prejednávanej veci môže spočívať u sudcu napríklad v tom, že sudca sám, alebo jemu blízka osoba boli poškodení prejednanou trestnou činnosťou, alebo sudca by v trestnej veci mohol vystupovať ako svedok. Pre pomer k osobám, ktorých sa úkon týka, resp. k ich zástupcom a orgánom činným v trestnom konaní bude spravidla vylúčený sudca, ktorý je k týmto osobám predovšetkým v pomere príbuzenskom alebo obdobnom, ale tiež vo vzťahu úzko priateľskom, či naopak nepriateľskom. Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk - a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku. Aj v prípade posudzovania objektívnej nestrannosti platí, že pri rozhodovaní o tom, či je v konkrétnom prípade daný legitímny dôvod k obavám, že niektorý sudca nie je nestranný, môže byť stanovisko strán trestného konania síce dôležité, nie je ale rozhodujúce. Rozhodujúcim je to, či takáto obava môže byť považovaná za objektívne oprávnenú, teda aj pri posudzovaní tzv. javovej stránky nestrannosti sudcu je podstatnou reálna existencia objektívnych okolností, ktoré by mohli viesť k pochybnostiam, že sudca disponuje určitým - nie nezaujatým - vzťahom k veci, stranám alebo ich zástupcom. Objektívnu nestrannosť pritom nemožno chápať tak, že by snád čokoľvek, čo môže vrhnúť hoci len tieň pochybností na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučovalo ako zaujatého. Preto aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva treba pristupovať k posudzovaniu tejto otázky realisticky a vyžadovať, aby sa obava z absencie nestrannosti sudcu zakladal a na konkrétnych, preukázateľných a dostatočne závažných skutočnostiach. Vychádzajúc z vyššie uvedeného najvyšší súd považoval za rozhodujúce, že dôvody, ktoré uvádza obžalovaný G. L. nespĺňajú kritéria dôležitých dôvodov, ktoré umožňujú odňatie veci príslušným súdom. Obžalovaným uvádzané skutočnosti vo vzťahu k sudcom Okresného súdu Trnava sú výhradne procesného charakteru. Ani fakt, že si chce zvoliť obhajcu z Nitry nie je dôvodom pre delegáciu na iný okresný súd. Aj keď trestné konanie sa aktuálne vedie pred Okresným súdom Trnava, predmetom návrhu obžalovaného bola aj delegácia z Krajského súdu v Trnave, pričom najvyšší súd z dôvodov hospodárnosti rozhodol súčasne aj o tomto návrhu napriek tomu, že vo veci sa nevyjadrili sudcovia príslušného krajského súdu. Dôvody uvádzané obžalovaným nie sú také, ktoré by mohli mať za následok odňatie veci Krajskému súdu v Trnave, z uvedeného dôvodu neboli vyjadrenia sudcov tohto súdu ani potrebné. Pokiaľ obžalovaný poukázal na to, že v jeho veci rozhodovali sudcovia krajského súdu, ktorí boli predtým sudcami Okresného súdu v Trnave, v tomto smere je potrebné poukázať na to, že ustanovenie § 31 ods. 3 Tr.

por. na takúto situáciu pamätá a zo zákona je vylúčený z rozhodovania sudca, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa a naopak. V prípade sudcu však musí ísť o skoršie rozhodovanie vo veci samej. Podľa tohto ustanovenia teda nebude vylúčený sudca, ktorý rozhodoval o zaist'ovacích úkonoch ako sudca pre prípravné konanie. Vylúčený však bude sudca, ktorý rozhodoval ako sudca pre prípravné konanie podľa § 348, keďže v tomto prípade ide o rozhodnutie vo veci samej. Rovnako je podľa tohto ustanovenia vylúčený sudca, ktorý urobil niektoré z rozhodnutí uvedených v § 241 ods. 1 alebo § 244 ods. 1, hoci by išlo len o rozhodnutie o postúpení veci príslušnému súdu. Podľa tohto ustanovenia však nebude vylúčený sudca, ktorý sa síce zúčastnil na konaní vo veci samej, ale počas jeho účasti nedošlo k meritórnemu rozhodnutiu (napr. hlavné pojednávanie bolo odročené a na ďalšom hlavnom pojednávaní, na ktorom bola vec meritórne rozhodnutá, konal vo veci už senát v inom zložení, resp. iný samosudca, teda bez sudcu, o vylúčení ktorého ide). Zo spisu vyplýva, že v danom trestnom nedošlo k situácii, kedy by vo veci obžalovaného G. L. rozhodoval v merite veci na okresnom súde ten istý sudca, ako na krajskom súde. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky na tzv. delegovanie veci inému súdu toho istého druhu a stupňa v zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 Tr. por., nakoľko nie je daný žiadny dôležitý dôvod predpokladaný týmto zákonným ustanovením, v dôsledku ktorého by mohlo byť ohrozené nestranné a zákonné prejednanie uvedenej trestnej veci.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.